

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "זאתחנן"

"וזאתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר" [ג, כג]. לעולם לא להרים ידיים.

אמר רבי חמא ברבי חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר:

קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' (ברכות לב, ב).

שיחת טלפון בהולה שינתה את חייה של גב' בידרמן מן הקצה אל הקצה. "בואי מהר", קראו לה מבית החולים. "בנך נפגע בתאונת דרכים, הוא פצוע קשה!"

היא נטלה בזריזות מעט חפצים, התארגנה במהירות שיא והגיעה לבית החולים, שם פגשה את בנה בן השבע עשרה, מוטל כאבן שאין לה הופכין. לאחר אין סוף בדיקות ואבחונים הוא הוגדר כ'צמח' בפי הרופאים.

ההלם היה מוחלט, קשה היה לעכל את הבשורה המרה שאימה לקרוע את הלב לגורים. מסך שחור נמתח מעליה, אפרורי וקודר. כל יום דרש ממנה התאוששות מחדש. נורא היה לראות את מוטי החייכן והתמיר כה חסר ישע, חסר אונים.

לא זו, לא מגיב לנעשה סביבו. קשה, כואב, ומפלח את הלב עד היסוד.

גלגלי הזמן המשיכו לנוע, רק במוטי לא השתנה דבר. גם הרופאים כבר לא הביעו תקווה רבה, וניסו להסביר לגב' בידרמן שאל לה להיתפס לאשליה. אך זו לא התכוונה להרפות, לא נתנה לייאוש לעשות בה שמות. היה חושך, אך היא גירשה אותו בעזרת אור גדול שהזריחה בלב. 'כל עוד יש חיים, יש תקווה', היה המוטו שליווה אותה בדרכה. כל עוד הוא חי, אעשה עבורו את המיטב. אשקיע, אתפלל ואתחנן אליו יתברך, ואייחל לישועתו הרי הוא כל יכול... הרופאים היו בטוחים שהיא תיכנע בסוף. ככה זה, הם כבר למודי ניסיון, בתחילה באים כולם, מכרים ובני משפחה, מנסים את כוחם בלהעיר ישנים מתרדמתם.

אחרי תקופה, הביקורים מתדלדלים ונעשים 'צפופים' פחות. קשה להתמיד במטרה עד אין תכלית.

אבל, גב' בידרמן היתה עשויה מחומר אחר, מחומר של אמונה ותקווה – מאומה לא השתנה בה גם אחרי חצי שנה ויותר. היא המשיכה להגיע מדי יום, עם סידורה הנצחי ביד ארגנה משמרות של תפילה. "מרדכי בן הניה", נלחש עשרות ומאות פעמים ביממה בתפילה ובתחינה לפני יושב מרום. במקביל ארגנה משמרות מבקרים סביב היממה. דאגה שיהיו מבקרים אצל מוטי כל הזמן, שלא יישאר לבד. "תדברו אליו", היא ביקשה מכל מי שיכול, "המוח הרדום שלו שומע כל דבר". היא ידעה ממקרים דומים שחשוב לגרות את המוח, לא לתת לו להתנוון ולשקוע. היו לה המון הפתעות, היא ניצלה את מקסימום היצירתיות שבה התברכה. הביאה קלטות ושירים, הקליטה את האחים. הרופאים יצאו מגדרם מול המרץ הבלתי נדלה.

האם הזו לא איבדה תקווה לרגע. היו עליות וירידות, גם רגעים של שפל מוחלט. עננים סמיכים שבאו, וניסו לגבור על השמש הגדולה שלה. אך היא יכלה להם, לעננים, וניצחה! אחיות המוסד חשבו שהיא לא מודעת לחומרת המצב, "היא משקיעה בו כה רבות, כיצד אינה מתייאשת? האין היא יודעת כמה חמור המצב?"

"את חושבת שלא ידעתי." היא שאלה אחר כך בחיך קל, "ידעתי מצוין, אלא שהאמנתי בבורא כל העולמים הכל יכול, שאין מעצור מלפניו להושיע ברב או במעט, וישועת ה' כהרף עין, צריך להתמיד לבקש ולהתחנן, לא להרים ידיים, לא להתיאש, עד שזוכים לישועה... לא נתתי למילים שלהם לחדור פנימה". בזכותה התייחסו גם הרופאים אחרת אל ה'צמח' הזה, הוא טופל ביד נאמנה, ביודעם שעל החולה יש עין פקוחה ואוהבת.

שנה שלימה חלפה... מוטי היה עדיין באותה תנוחה, דומם, בוהה בחלל. שום דבר לא הצביע על השינוי המתקרב, שום סימן לבשורה הטובה שעומדת להתרחש.

זה קרה ביום ההולדת שלו, שבו 'חגג' את מלאות שמונה עשרה. היא הגיעה כהרגלה ובירכה אותו ב"בוקר טוב" עליו, ו"מה נשמע?" לתדהמתה הרבה החלו שפתיו לנוע קלות, משהו שדמה למילה 'אמא' נשמעה. "מ-ו-ט-ו!" היא לא יכלה להכיל את ההתרגשות הגדולה, מוטי התעורר! מוטי פקח עיניו וקרא לה! גב' בידרמן זכתה לקצור את פירות עמלה, בנה התעורר לאחר שנה איומה. חזר באיטיות למשפחה. אור האמונה היוקד שלה עשה משהו 'למעלה'. תפילותיה החמות והזועקות הבקיעו רקיעים והורידו עליו ועליהם ישועות ממרומים. ללמדנו שלעולם, אבל לעולם אין להתיאש...

כמו שאמרו חז"ל במדרש רבה "מהו בכל קראנו אליו אמרו רבנן יש תפלה שנענית לארבעים יום ממי את למד ממשה דכתיב ואתנפל לפני ה' מ' יום וגו'. ויש תפלה שנענית לכ' יום ממי את למד מדניאל דכתיב (דניאל י) לחם חמודות לא אכלתי עד מלאת שלשה שבועים ימים ואח"כ אמר ה' שמעה ה' סלחה וגו'. ויש תפלה שנענית לשלשה ימים ממי את למד מיונה דכתיב ויהי יונה במעי הדגה וגו' ואח"כ ויתפלל יונה אל ה' אלוהיו ממעי הדגה.

ויש תפלה שנענית ליום אחד ממי את למד מאלהו דכתיב ויש אליהו הנביא ויאמר וגו'. ויש תפלה שנענית לעונה ממי את למד מדוד דכתיב ואני תפילתי לך ה' עת רצון. ויש תפילה שעד שלא יתפלל אותה מפיו הקב"ה יענה שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה... הרי שאם מתפללים ומתפללים ולא מרפים זוכים בסוף לראות את ישועת ה'... (ניצוצות).

התפילה שחוללה את המהפך.

במסכת נדה מובא ששאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע, מה יעשה אדם ויחכם? אמר להן, ירבה בישיבה וימעט בסחורה, אמרו הרבה עשו כן ולא הועיל להם, אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. ומסיימת הגמרא שם הא בלא הא לא סגיא, כלומר שצריכים גם עמל וגם תפילה.

יהודה, הינו אברך צעיר המתגורר בפרבריה החרדיים של העיר בית שמש. מיום כניסתו לדירת מגוריו, קבע לו בית מדרש סמוך כמקום תפילה והיו לו סיבות טובות לבחירה זו. בית המדרש הזה היה הומה תמיד במניינים לאורך כל שעות היממה, וכן התקיימו בו שיעורי תורה כסדרן, והכל רחשו כבוד לכתליו ונהגו בו כהוגן. מידי יום, לאחר תפילת שחרית, נותרו להם מספר מתפללים קבועים לסדרי לימוד או אמירת תהלים, והשתתפו בלב קרוע במה שהתרחש בפאתי בית המדרש.

במקום קבוע ישבו להם בכל בוקר אברך צעיר וילד – נער לקראת בר מצווה. הצמד הזה משך את עיניהם של מתפללי בית הכנסת כבר זמן רב. האברך היה יושב מולו בגמרא פתוחה, גמרא מיוחדת שכל אחת משורותיה צבעה בצבעים שונים, קושיה באדום ותירוץ בצהוב, סיכום או ראייה – כל אחד מהם בצבע אחר.

הוא מסביר לאיטו לילד החמד את שכתוב בדף שמול עיניו והנער מקמט את מצחו, נועץ אצבעותיו בשולחן העץ הכבד ומתאמץ להבין את ששומע ורואה. אבל לא. הוא לא קלט. הקושיה ששמע כעת וקראה בדפי הגמרא, נסובה על דברי המשנה – אותה למדו לפני דקות ספורות. גם אותה הוא לא הבין, למרות שהנהן בראשו אל מול מלמדו הפרטי. הוא היה חייב להנהן לאות הן, כי הדברים הוסברו באוזניו כמה פעמים, והנער בחושים שפיתח לעצמו, החל לגלות סדקים מתרחבים בסבלנות הברזל של אברכו חונכו. המלמד הפרטי שינה מידי פעם את הגישה. היו ימים בהם היה קשוח מעט, ניסה לגרום לילד – ששמו התברר למתפללים כבנימין אליעזר, לייזר בפי האברך המוצמד – יותר רצון והבנה, חשב שאולי אם יגער בו, הלחץ יפעיל את מדעיו ויגביר את המאמץ שבמוחו. אך לשווא. העניינים הנדונים לא עברו את סף מוחו, ואם חדרו מעט מושגים מהסוגיה – הם נשכחו כעבור זמן קצר.

בית המדרש וולו היה שותף לשעתיים הללו, הקשות לשניהם. היו שניגשו אל האברך, המלמד הפרטי, והציעו הצעות כיצד בכל זאת לנסות ולקדם את הילד. הם הצביעו על שיטות אותן למדו, על מחנכים מיוחדים ומנוסים, שהצליחו ללמד בהן אפילו בולי עץ. ביקשו את מספר הטלפון של ההורים, לנסות ולעזור. כולם מבחינים איך שהילד מחשב, מתאמץ כל כך, ומשנכשל, מחייך בביישנות ומנסה שוב. הוא מעולם לא התקומם, ולא התלונן על כך שצריך להיות מרותק במשך שעותיימים תמימות לעיני הכל, כששאר בני גילו יושבים בכיתה וזורמים עם החומר הלימודי כהוגן.

הוא הטה את שכמו לסבול, אבל לכל נפש, ולו החזקה ביותר, יש נקודת שבירה, ורגעי המשבר הלכו והתקרבו. לייזר היה ילד רגיל לכל דבר. פעוט הרווה את הוריו נחת, כשחייך ושיחק ובכה, ככל אחיו ושכניו בני גילו. כשהלך וגדל – קלט את האותיות ושטף הקריאה במהירות, אך אז התברר, כי מוחו מסתפק בזה. ודברים מורכבים יותר אין הוא מסוגל להבין ולקלוט. המלמדים הרגיעו את ההורים, כי אלו סימנים של טרם בשלות, אולי בהלה מפני המחויבות לדעת ולזכור. אך מהר מאוד התברר, כי ילדו היקר חלש כישרונות הוא, באופן קיצוני. הם פיצוהו בתשומת לב ובמחמאות על החלקים המאירים בו וכאלה היו רבים. הוא התגלה כירא שמיים, נוח לבריות ובעל מידות נפלאות. רק ללמוד ולזכור ולספר במה עסקו בתלמוד תורה – לא הצליח.

ההורים כמעט שהתייאשו. הם היו משוחחים ביניהם על הבן שיגדל בוודאי יהודי יקר, ירא שמיים וישר דרך, אך החלק הלימודי מנע ממנו ויש לקבל את הדין באהבה. אבל לייזר עצמו לא התייאש מעולם. הוא סבב בין המלמדים ושאל כל אחד אם יש לו דרך כיצד תיפתח הבנתו בתורה. הוא רשם לעצמו כל סגולה עליה שמע במכוון או באקראי וניסה לקיימה במדויק. הוא התפלל על כך יום וליל, אך דומה שנגזרה גזירה. הוא לעולם לא יבין את שורות המשנה והגמרא, אפילו בפרטי פרשת השבוע התקשה. הוריו שכרו לו, לבקשתו, מורה פרטי. אברך יקר רוח בעל ניסיון וסבלנות. הוא השקיע את מיטב כוחו ומרצו והביא מידי תקופה רעיונות ושיטות לימוד חדשות. ועדיין לשווא.

ואז התחולל המפנה. בוקר אחד הופיעו כולם בבית המדרש כפי הסדר הרגיל. גם יהודה היה ביניהם. שוב הסכיתו ללימוד המשותף של האברך ותלמידו ולרגע חשבו, כי חלום הוא. הנער משתתף, כאילו היה בעל מוח מבריק ובעל קליטה מהירה ובלתי מצויה. הוא שאל והשיב, ביאר והוכיח, כאילו מדובר באחד מתלמידי החכמים שבבית המדרש. האברך המלמד נותר מחוסר עבודה כמעט, מחייך אל מול פניהם הנדהמות של הנוכחים בבית המדרש.

יהודה לא עצר ברוחו. לאחר שהילד שב אל כיתתו בתלמוד תורה הוא ניגש וביקש מהמורה הפרטי לבאר לו את שהתרחש, ואם אכן מציאות היא זו או שמא רק דמיון הוא. אם היה שותף לצער, יטול גם חלק בישועה. והוא סיפר את ששמע מהילד עצמו, שהחל מן השבוע שעבר אין מאושר ממנו.

יום שני בשבוע היה זה, בשעות הערב. לייזר שב מן התלמוד-תורה עייף ויגע בנפש ובגוף. עוד יום של מלחמת תבוסה עבר עליו. הוא הניח את תיקו במקום המיועד ופנה אל אימו בבכי, בזעקה גדולה ומרה:

"מה יהיה עימי לבסוף! לעולם ועד אשאר חסר דעת, לא אדע בין ימיני לשמאלי? הרי יהודה אני וגם נשמתי עמדה למרגלות הר סיני בקבלת התורה? מדוע לא אהיה כמו כולם להבין דברי תורה? למה אגרע? תיכף יגיעו ימי הישיבה, בה כל בני ההיכל ילמדו בהתמדה ורק אני אבוש ולא אגרע?", האם נבוכה, האדימה והחווירה חליפות. מה תענה לילד האהוב, תספר לו שהיא כואבת ללא הרף את כישרונותיו החלשים? חשה את צערו הגדול? רק משפט אחד עלה בידה להשיב: "מתפללת אני עבורך לייזר, מבקשת בכל מאודי שייפתח ראשך להבין ולהשכיל. ועד אז עלינו להתאזר בסבלנות, הבורא רואה את מאמציק וזה אצלו העיקר, בוודאי". לייזר עיכל את מה ששמע לאט לאט היו אלו חדשות עבורו. מעולם הם לא שוחחו על הבעיה באופן ישיר והוא לא ידע כי אימו מתפללת עבורו. "מתי אמא, מתי את מתפללת עליי שאזכה להבין את שורות הגמרא?"

"בעת הדלקת הנרות של שבת זמן מסוגל הוא ועת רצון". "אז אולי נתפלל יחד", הציע הבן ועיניו בורקות אם זה זמן מסוגל ינצל גם הוא את ההזדמנות. האם הסכימה כמובן, ואחרי שעה קלה הוא דיווח לכל בני המשפחה על הסיכוי שנוצר לפתרון הבעיה המעיקה. למרות שהוא היה עדיין ילד, ראו האב והאם, האחים והאחיות את התקווה הגדולה שפייעמה בליבו הרך. היטב ידעו כמה מציקים לו המחסום להבנה ואי היכולת להתקדם בלימודים. כל בני המשפחה התכוננו ליום השישי הקרוב. לייזר הזכיר זאת שוב ושוב וכולם חששו מפני התוצאות העלולות לאכזבה. אם חלילה עדיין תוותר מוגבלותו בעינה, כי אז עלול הוא להישר כליל – כי כל כך בטוח הוא שקרובה ישועתו לבוא.

שמש של יום שישי, ערב שבת, פנתה לשקוע, ובבית המשפחה ערכו את ההכנות האחרונות. לייזר כבר עמד הכן ליד השולחן, אחרי שאביו היטיב את הנרות. הגיעה השעה, שעת הרצון השבועית של האם היהודייה. היא הדליקה את הנרות כדרכה במתינות, בריכוז ובהתרגשות.

בני המשפחה עמדו לאחד בפנינתו והביטו נכחם בהזדהות. האם הניחה את כפות ידיה על עיניה ועסקה בתפילה חרישית ועימה בנה העומד לצידה. יחד התכננו בדמעות אל בוראם באותה הבקשה, כל אחד בשפתו. המעמד היה מרטיט מרגש, וכל בני המשפחה, האב, האחים והאחיות, כולם הצטרפו לתפילה הנרגשת אל אותה המטרה, ירחם נא הבורא וישפיע לו דעת, בינה והשכל. דקות ארוכות נמשכה התפילה המיוחדת ולאחריה חשו הכל הקלה.

ימים ספורים בלבד חלפו והפלא הגדול התרחש. בתחילה היה זה נראה כאפיזודה חולפת, חד פעמית, אבל התברר שהתרחש כאן נס כפשוטו. התפילה המיוחדת התקבלה במלואה ולבבו כמו נפתח כפתחו של אולם. השורות האירו מול עיניו והוא קלט והבין במהירות ובבהירות את מהלכי המשנה והגמרא, הקושיות והתירוצים, הסברות והראיות כילד כשרוני מימים ימימה. לייזר החליט להכפיל את זמן הלימוד, מנסה להדביק את הקצב, להשלים את ההחסיר בשנות ההסתר. מאז, דמעתו לא הייתה לו עוד, התמדתו מרקיעה שחקים ופיו לא פוסק מלהודות על כשרון והבנה, דברים שאצל חבריו היו תמיד מובנים מאלהים (יצוצות).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, וע"נ כל נפטי עם ישראל.